

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЕКОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра екології та біотехнології

ЕКОЛОГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

**Методичні вказівки для виконання практичних робіт
здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 101 «Екологія»**

Біла Церква
2022

УДК: 502/504

Рекомендовано до друку
методичною комісією
Білоцерківського НАУ
(Протокол № 6 від 07.04.2022 р.)

Укладачі: **Харчишин В.М.**, канд. с.-г. наук, доцент
Бітюцький В.С., д-р с.-г. наук, професор
Мельниченко О.М., д-р с.-г. наук, професор
Веред П.І., канд. с.-г. наук, доцент

Екологічний менеджмент: Методичні вказівки для виконання практичних робіт здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 101 «Екологія» / В.М. Харчишин, В.С. Бітюцький, О.М. Мельниченко, П.І. Веред. Біла Церква, 2022. 27 с.

Рецензент: **Розпутній О.І.**, д-р с.-г. наук, професор, завідувач кафедри безпеки життєдіяльності Білоцерківського НАУ.

ВСТУП

Сучасні умови вимагають від усіх учасників господарських відносин впровадження інноваційних підходів до своєї діяльності, а також зміни ціннісної орієнтації власної діяльності. Якщо раніше на попит не впливали такі чинники, як екологічність виробництва, соціальна відповідальність підприємства, рівень забрудненості навколишнього середовища, то сьогодні споживач під час покупки будь-якого товару приділяє значну увагу сферам діяльності підприємства та його іміджу. Українські підприємства нині перебувають у стані переходу до якісно нових методів управління, що передбачають не тільки впровадження інновацій, переосмислення стратегії власної діяльності, а й упровадження екологічно орієнтованого менеджменту.

Із кожним роком в Україні загострюється проблема забруднення навколишнього середовища виробничими відходами підприємств. Оскільки Україна визнала на державному рівні вектор європейського розвитку, а також налагодження зв'язків із Європейським Союзом, однією з головних цілей виступає дотримання європейських вимог, що передбачає екологізацію економіки. Процес екологізації долає багато труднощів на своєму шляху, оскільки підприємництво орієнтоване на отримання прибутків за короткий період часу, а процес екологізації передбачає фінансові вкладення і довгострокове повернення цих витрат. У межах Угоди про асоціацію України з Європейським Союзом уже відбувається поступова імплементація європейських норм та директив щодо зменшення забрудненості навколишнього середовища.

Упровадження екологічного менеджменту дає змогу підприємству досягти, систематично контролювати і мінімізувати рівень екологічних впливів своєї господарської діяльності на навколишнє середовище. При цьому досягається позитивний ефект, що проявляється у зниженні екологічних витрат і платежів за забруднення навколишнього середовища, економії сировини, енергії та інших матеріальних ресурсів, а також досягаються важливі нематеріальні вигоди для підприємства.

Отже, *основним об'єктом* екологічного менеджменту є підприємства різної форми власності, державні та приватні структури, діяльність яких пов'язана з використанням, охороною та відтворенням природних ресурсів.

Предметом навчальної дисципліни є методологія та інструментарій процесу прийняття та оптимізації актуальних еколого-економічних рішень у системі екологічного менеджменту.

Метою вивчення дисципліни «Екологічний менеджмент» є формування у студентів компетенцій, необхідних для роботи на екологічно орієнтованих підприємствах, які забезпечують раціональне використання і відтворення природних ресурсів в умовах постійного розвитку господарської діяльності.

Завдання дисципліни – оволодіння теоретичними знаннями з питань екологічного менеджменту підприємства, інструментарієм, методикою розроблення екологічних стратегій розвитку підприємства та набуття практичних вмінь і навичок щодо використання концепції екологізації діяльності підприємства.

ЗМІСТ

| | |
|---|----|
| Вступ | 3 |
| Змістовий модуль №1. Основи і методологія дослідження екологічного менеджменту | 3 |
| Практична робота № 1. Визначення ролі екологічного менеджменту у екологічному розвитку | 5 |
| Практична робота № 2. Аналіз методології екологічного менеджменту | 7 |
| Практична робота № 3. Вивчення механізмів і основних інструментів реалізації екологічного менеджменту | 8 |
| Практична робота № 4. Оцінка міжнародних стандартів серії ISO 14000 | 11 |
| Змістовий модуль 2. Механізми реалізації екологічного менеджменту | |
| Практична робота № 5. Порядок контролю за дотриманням екологічного законодавства суб'єктами природокористування | 15 |
| Практична робота № 6. Вивчення практичних механізмів реалізації корпоративного екологічного менеджменту | 17 |
| Практична робота № 7. Екологічна оцінка господарських рішень | 20 |
| Практична робота № 8. Вивчення особливостей екологічного менеджменту за кордоном | 22 |
| Список використаної літератури | 25 |

Навчально-методичне видання

ЕКОЛОГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

Методичні вказівки для виконання практичних робіт
студентами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 101 «Екологія»

Харчишин Віктор Миколайович
Бітюцький Володимир Семенович
Мельниченко Олександр Миколайович
Веред Петро Іванович